

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin maakuntamuseo kiinnittää lakiluonnoksessa huomiota seuraaviin seikkoihin erityisesti alueellisten vastuumuseotehtäviensä puitteissa.

Laissa Kulttuuriperintövirastosta 2§ 1momentin 1 kohdan tekstissä lukee: ”toimia kulttuuriperinnön ja -ympäristön asiantuntijana”. Lapin maakuntamuseo huomauttaa, että tehtävä on osittain päällekkäinen alueellisten vastuumuseoiden tehtävän kanssa. Museolaissa (314/2019) alueellisille vastuumuseoille määrätään tehtävä toimia erityisesti arkeologisen ja rakennetun kulttuuriperinnön asiantuntijana.

Lapin maakuntamuseo kiinnittää myös huomiota käytettyyn termiin ”asiantuntija” ja huomauttaa, että Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan viraston tehtävänä olisi toimia nimenomaan kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelun asiantuntijaviranomaisena, ei pelkkänä asiantuntijana. Mikäli laki tulee voimaan nykyisessä muodossaan ei Suomessa olisi tällöin kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaavaa viranomaista lainkaan, mikä olisi kestämaton tilanne. Lakiin tulisi Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan selkeästi kirjata viraston rooli asiantuntijaviranomaisena myös kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelun osalta.

Edelleen 2§ 1 momentin 2 kohdan perusteluissa lukee: ”Virasto osallistuisi alueidenkäytön suunnitteluun antamalla lausuntoja kulttuuriympäristön huomioon ottamisesta ja käymällä neuvotteluja kuntien, rakennuttajien ja alueidenkäytön suunnittelijoiden kanssa.” Tämä tekstin kohta on käytännössä suoraan kopioitu vanhan lain perusteluista, eikä siinä oteta huomioon rajapintaa alueellisten vastuumuseoiden tehtäväkentän kanssa. Tällä hetkellä kulttuuriympäristön huomioon ottamisesta alueiden käytössä lausuntovastuu on pitkälti alueellisilla vastuumuseoilla. Mikäli laki tulisi voimaan tällaisenaan, se aiheuttaisi hallinnollisesti epäselvän tilanteen. Tällä hetkellä

lausuntovastuu esimerkiksi kaavoituksessa on alueellisilla vastuumuseoilla, mutta uuden lain mukaan se tulisi siirtymään Kulttuuriperintövirastolle. Nyt voimassa olevan laki ei vuonna 2004 osannut ennakoida uutta museolakia, minkä vuoksi Laissa Museovirastosta ei ole rajapintaa uuden Museolain kanssa, mutta lainsäädännön nyt päivittyessä tulee tämä korjata uuteen lakiin. Näin ollen laissa tulee täsmentää tarkemmin mikä on uuden Kulttuuriympäristöviraston lausuntovastuu suhteessa alueellisten vastuumuseoiden tehtäväkenttään.

Kyläniemi Hanna
Lapin maakuntamuseo